

ПрАТ «ВНЗ» МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ**МАУП****Навчально-науковий інститут управління, економіки та бізнесу****Кафедра управління персоналом та економіки праці**

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Директор ННІУЕБ

_____ І.А Семенець-Орлова
"____" _____ 2024 р.

Схвалено на засіданні кафедри УПЕП
Протокол № 1 від "30" серпня 2024 р.
Завідувач кафедри

_____ Г. А. Дмитренко

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**Управління трудовим потенціалом**

спеціальності: _____ 051 «Економіка»
(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня _____ бакалавр
(назва освітнього рівня, ОКР)

Освітньої програми: «Управління персоналом та економіка праці»

Спеціалізація: _____

Розробник силабуса навчальної дисципліни:

Дорошенко Л.С., кандидат економічних наук, професор кафедри управління персоналом та економіки праці ННІУЕБ _____

(підпис)

Викладач:

Дорошенко Л.С., кандидат економічних наук, професор кафедри управління персоналом та економіки праці ННІУЕБ _____

(підпис)

Силабус розглянуто і затверджено на засіданні кафедри управління персоналом та економіки праці.

Протокол від 30 серпня 2024 р. №1

Завідувач кафедри _____ Г.А.Дмитренко

(підпис)

Силабус перевірено

28.08.2024 р.

Заступник директора _____ І .І. Каліна

(підпис)

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Управління трудовим потенціалом
Шифр та назва спеціальності	051 Економіка
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	Обов'язкова
Кількість кредитів і годин	4 кредита/ 120 год Лекції : 28 Семінарські заняття: 28 Самостійна робота студентів: 64
Терміни вивчення дисципліни	VII семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	екзамен
Сторінка дисципліни на сайті	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/institut-ekonomiki/kafedra-upravlinnya-personalom-ekonomiki-praci/silabus3.html

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

П.І.Б. викладача	<i>Дорошенко Лідія Степанівна</i>
Науковий ступінь	<i>кандидат економічних наук</i>
Вчене звання	<i>Професор</i>
Посада	кафедри управління персоналом та економіки праці
Дисципліни, які викладає НПП	<i>Управління трудовим потенціалом, Демографія, Розміщення продуктивних сил</i>
Напрями наукових досліджень	<i>Економіка підприємства, людський розвиток</i>
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	ORCID: https://orcid.org/0000-0003-2034-7426 Google Scholar : https://scholar.google.com.ua/citations?user=5v5__FUAAAAJ&hl=uk&oi=sra
Контактна інформація викладача:	
Email	kafedrahrmanagement@gmail.com
контактний телефон	(044) 490-95-00
телефон кафедри	(044) 490-95-00, вн. 15-14
Порфоліо викладача на сайті кафедри/ Інституту/Академії	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/institut-ekonomiki/kafedra-upravlinnya-personalom-ekonomiki-praci.html

Анотація курсу. Ефективність національної економіки за умов розвитку ринкових відносин залежить від наявності, використання та відновлення різних видів ресурсів, зокрема трудового потенціалу суспільства як головного чинника економічного зростання. У зв'язку з цим важливого значення набувають проблеми управління формуванням, розподілом та використанням трудового потенціалу. Актуальними є забезпечення зростання якості трудових ресурсів, їх ефективної зайнятості та повної реалізації потенціалу людського чинника.

Вивчення цієї дисципліни майбутніми фахівцями необхідне для оволодіння теоретичними знаннями з управління на мікро-, мезо- та макроекономічному рівнях, усвідомлення ролі людського фактору в суспільному виробництві, місця працівників у процесі виробництва, організації професійної діяльності в сфері управління трудовим потенціалом, а також набуття практичних навичок роботи з людьми. Ці знання та навички сприятимуть прогнозуванню, раціональному формуванню, розподілу та ефективному використанню трудового потенціалу.

Предметом вивчення дисципліни є відтворення трудового потенціалу, його формування, розвитку, розподілу та використання.

Мета курсу: формування теоретичних і практичних знань з питань регулювання процесів відтворення трудового потенціалу, його формування, розвитку та використання.

Завдання навчальної дисципліни: формування знань з теорії управління трудовим потенціалом; набуття практичних навичок практичного застосування ефективних методів управління трудовим потенціалом; формування та розвиток професійних здібностей у майбутніх фахівців самостійно здійснювати аналіз трудового потенціалу та стан його використання, а також розробляти шляхи вирішення наявних проблем; вироблення навичок до науково-дослідної роботи.

Пререквізити навчальної дисципліни. «Політична економія», «Мікроекономіка», «Макроекономіка» «Розміщення продуктивних сил», «Економіка підприємства» ««Фізіологія і психологія праці», «Економіка праці та соціально-трудова відносини»

Постреквізити навчальної дисципліни. «Аудит персоналу».

Програмні компетентності.

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК1 Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях СК2 Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами СК4 Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати СК6 Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач

	СК8 Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері регулювання економічних та соціально-трудових відносин СК10 Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів СК11 Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію СК12 Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення
Результати навчання	ПРН4 Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем ПРН5 Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади) ПРН6 Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності ПРН10 Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники, які характеризують результативність їх діяльності ПРН11 Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин ПРН12 Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати ПРН13 Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники ПРН18 Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність ПРН19 Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів ПРН23 Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення ПРН26 Демонструвати здатність проводити економічний аналіз ефективності системи управління персоналом підприємства та розробляти рекомендації щодо розвитку та найбільш повного використання трудового потенціалу на мікрорівні ПРН27 Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин, аналізувати структуру зайнятості та безробіття

Зміст навчальної дисципліни.

№	Назва теми	К-сть годин, з них:	
		Лекції (Л)	Семін.зан. (СЗ)
7 семестр			
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Трудовий потенціал та його формування			

Тема 1.	Предмет, метод та завдання дисципліни	1	1
Тема 2.	Населення — природна основа формування трудового потенціалу	1	1
Тема 3.	Регулювання демографічного розвитку	2	2
Тема 4.	Трудовий потенціал суспільства	2	2
Тема 5.	Формування загальноосвітнього та кваліфікаційного рівня трудового потенціалу	2	2
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Організаційно-економічний механізм управління трудовим потенціалом			
Тема 6.	Система управління трудовим потенціалом	2	2
Тема 7.	Науково-методичне та нормативно-правове забезпечення управління трудовим потенціалом	2	2
Тема 8.	Людський капітал і його роль у соціально-економічному розвитку	2	2
Тема 9.	Людський розвиток як мета і критерій суспільного прогресу	2	2
Тема 10.	Доходи і якість життя населення	2	2
Тема 11.	Мотивація економічної активності населення	2	2
Тема 12.	Ефективність використання трудового потенціалу	2	2
Тема 13.	Суспільна організація праці та соціальна політика в управлінні трудовим потенціалом	2	2
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3. Управління трудовим потенціалом у контексті міжнародних відносин			
Тема 14.	Міжнародне співробітництво в управлінні трудовим потенціалом	2	2
Тема 15.	Досвід зарубіжних країн в управлінні трудовим потенціалом	2	2
	Форма контролю: екзамен	28	28

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення. В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення лекційних та семінарських занять з елементами презентації. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

Форми та методи контролю.

Екзамен проводиться в усній формі в кінці 6-го семестру: до завдання входять 3 теоретичних питання.

ЗАГАЛЬНА ПІДСУМКОВА ОЦІНКА за іспит(в балах) = результати поточної роботи + результати іспиту.

**Система оцінювання та вимоги.
7-й семестр.**

	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11	Тема 12	Тема 13	Тема 14	Тема 15	Модульна робота	Модульна робота 2	Екзамен	Загальна кількість балів
	СЗ1		СЗ 2	СЗ 3	СЗ 4	СЗ 5	СЗ 6	СЗ 7	СЗ 8	СЗ9	СЗ 10	СЗ11	СЗ 12	СЗ 13	СЗ 14	Модульна контрольна	Модульна контрольна	Екзамен	Загальна кількість балів
Робота на семінарському занятті (СЗ)*	2		4	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	10	10	40	100
Самостійна робота**	1		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1				

*Робота на семінарському занятті оцінюється у 2 бали.

Види робіт передбачених на семінарському занятті:

- експрес-опитування;
- опитування за темою заняття;
- тест;
- виконання практичного завдання;
- розв'язання задач;
- презентації студентів.

** Самостійна робота студента передбачає підготовка до аудиторних занять шляхом опанування матеріалів лекції, вивчення базової і додаткової літератури, періодичних видань, Інтернет-джерел та економічної літератури, підготовка економічних документів. Оцінюється в 1 бал.

***Модульний контроль здійснюється у вигляді *тестування*.

Студентами пропонуються тестові завдання у кількості 20 питань.

Види тестових завдань:

- 3 вибором однієї правильної відповіді з наведених варіантів;
- 3 вибором кількох правильних відповідей;

Критерії оцінювання: виконання тестових завдань – максимум **10 балів** (0,5 балів за 1 правильну відповідь).

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЕСТ8	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	

60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу. Курс «Управління трудовим потенціалом» (для бакалаврів) передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела.

Оцінювання здобувача освіти орієнтовано на отримання балів за активність на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійної роботи, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички за які можуть бути, за рішенням викладача, нараховані додаткові (бонусні) бали (участь у круглих столах, наукових конференціях, які проводяться у Навчально-науковому інституті права ім. князя Володимира Великого, олімпіадах та наукових конкурсах серед студентів). Відсутність на лекції не відпрацьовується, оскільки теми та питання лекцій і семінарських занять співпадають. Відсутність на семінарському занятті відпрацьовується. Відпрацювання семінарського заняття за рішенням викладача може здійснюватися у формі опитування, тестування, виконання практичного завдання, розв'язання задачі з відповідної теми.

В кінці вивчення першого змістового модуля проводиться модульна контрольна робота 1 (Тема 1-8). На останньому за розкладом занятті проводиться модульна контрольна робота 2 (Тема 9-12). Результат модульних контрольних робіт для студента, який не з'явився на контрольні заходи, є нульовим. У такому разі, студент має можливість повторно виконати модульні контрольні роботи.

Методичне забезпечення навчальної дисципліни.

1. Дорошенко Л.С. НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА дисципліни «Управління трудовим потенціалом» (для бакалаврів). Київ: МАУП, 2024. 28.
2. Дорошенко Л.С. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни «Управління трудовим потенціалом» (для бакалаврів). Київ: МАУП, 2024. 30с.
3. РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА дисципліни «Управління трудовим потенціалом» (для магістрів). Автор: Дорошенко Л.С. Київ: МАУП, 2024.

Рекомендовані джерела інформації.

Основна:

4. Дорошенко Л.С.. Управління трудовим потенціалом: Конспект лекцій. Київ: МАУП . 240 с.
5. Васильченко В. С., Гриненко А. М., Грішнова О. А., Керб Л. П. Управління трудовим потенціалом : навч. посіб. – К. : КНЕУ, 2005. – 403 с.
6. Гриньова В. М., Новікова М. М., Салун М. М. та ін. Адміністративне управління трудовим потенціалом. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2004. – 428 с.
7. Єсінова Н. І. Економіка праці та соціально-трудові відносини : навч. посібн. – К. : Кондор, 2004. – 432 с.
8. Зущина Г. М., Костин Л. Л. Трудові ресурси і трудовий потенціал суспільства. – М. : МГУ, 2006. – 326 с.
9. Качан Є. П., Шушпанов Д. Г. Управління трудовими ресурсами : навч. посібн. – К. : Вид. Дім "Юридична книга", 2003.
10. Осовська Г. В., Крушельницька О. В. Управління трудовими ресурсами : навч. посібн. – К. : Кондор, 2003. – 224 с.

11. Пятава А. Управління трудовими ресурсами : навч.-метод. посібн. – Черкаси : VLADCO, 2003. – 190 с.

Додаткова:

12. Антонюк В.П., Шамілева Л. Л. Оцінка використання трудового потенціалу промисловості з урахуванням рівня наукоємності її галузей. Економічний вісник Донбасу. №2(48) – 2017. - с. 196-206.
13. Балабанова Л.В., Сардак О.В. Управління персоналом.- К.: Центр учбової літератури, 2011-468с.
14. Балановська Т.І., Михайліченко М.В., Троян А.В. Сучасні технології управління персоналом: навчальний посібник. Київ: ФОП Ямчинський О.В., 2020.- 466с.
15. Безпека людського розвитку: економіко-теоретичний аналіз [Тека]: монографія Шевченко Л.С., Грищенко О.А., Камінська Т.М. та ін.; за ред. Шевченко Л.С. - Х.: Право, 2010 - 448с.
16. Власенко Н.С., Шамілева Л.Л. Якість життя як можливість та умова людського розвитку. В кн. «Людський потенціал: механізм збереження та розвитку» монографія./ В. П. Антонюк та ін.- Донецьк, Інститут економіки пром-сті НАН України, 2008.- с.112-159.
17. Гавриш О.А., Довгань Л.Є., Крейдич І.М., Семенченко Н.В. Технології управління персоналом: монографія. Київ.: НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2017. 528с.
18. Глобальна економіка: Підручник -572с./ Ковтун О.І., Куцик П.О., Башнянин Г.І. [за заг. ред. Ковтуна О.І.] - Львів: Видавництво ЛКА, 2014, - 704с
19. Грішнова О.А. Людський розвиток [Тека]: навч. посіб./Грішнова О.А. - К.: КНЕУ, 2006. - 308с.
20. Демографічне прогнозування: Навч. посіб./ Н.І. Балдич, О.В. Берданова, Н.М. Гринчук.- К.: НАДУ, 2013.- 120с.
21. Дзюба І.В. Категорія рівня життя населення: сучасний підхід./ Дзюба І.В., Л.Ф. Удотова./ Статистика України.- №1-2014.
22. Дмитренко Г.А./ Система державного управління в Україні: гуманістичний аспект/колективна монографія/-К., 2020.-510с.
23. Дмитренко Г.А., Шевчук О.Г., Лук'янчук Я.А., Медведь В.В. Управління персоналом організацій з використанням переваг синергізму: навч. посіб./ Г.А. Дмитренко, О.Г. Шевчук, Я.А. Лук'янчук, В.В. Медведь./ За заг. ред. Г.А. Дмитренка. - К.: Інститут обдарованої дитини НЕПН України, 2015.-162с.
24. Дорошенко Л.С. Демографія: Навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів.- К.: МАУП, 2005.- 112с.
25. Дорошенко Л.С. Демографія: Практикум.- К.: МАУП, 2007.- 80с.
26. Зайченко О.І., Кузнецова В.І. Управління людськими ресурсами// Навч. посіб. - Івано-Франківськ Лілея-НВ. - 2015-232с.
27. Ільїч Л.М. Аудит соціально-трудової сфери. В навч. посіб. Економіка праці та соціально-трудові відносини. -К.: АЛЕРТА.-2022.- с.606-646.
28. Ільїч Л.М. Державне регулювання професійної підготовки кадрів: світовий досвід/ Ринок праці та освіта: пошук взаємодії: [Зб. наук.ет.]/ Під наук. ред. І.Л. Петрової. -К.% Таксон. 2007.-2000с.
29. Кір'ян Т.М. Мотивація людського капіталу до продуктивної праці.-К., 2008.-415с.
30. Колот А.М. Глобалізація як чинник трансформації соціально-трудових відносин. Стратегія економічного розвитку в умовах глобалізації./За ред. Лук'яненка Д.Г. - К.:КНЕУ, 2001 - 538с.
31. Колот А.М. Мотивація персоналу. Підручник К.- 2002.-337с.
32. Концептуальні та технологічні засади підвищення конкурентоспроможності національної економіки і системи освіти в процесі їх модернізації: монографія/ Г.А. Дмитренко, І.В. Хлівна. - Умань: Видавець Сочінський М.М., 2017.-306с.
33. Мельниченко О.А. Підвищення рівня та якості життя населення: [монографія]/ О.А. Мельниченко. Х.: Вид-во ХарРі НАДУ «Магістр», 2010.
34. Положення «Про професійне навчання працівників на виробництві» 6 квітня 2001 р. №315/5506

35. Професійний розвиток персоналу в країнах Європейського Союзу: посібник./ Пуховська Л.П., А.О., Леу С.О.; За наук. ред. Л.П. Пуховської. - Київ: ІПТО НАПНУ. 2015. -176с.
36. Соціалізація відносин у сфері праці в контексті стійкого розвитку: монографія/ А.М. Колот, О.А. Грішнова, О.О. Герасименко та ін./; за наук. ред. д-ра екон. наук., проф. А.М. Колота. - К.: КНЕУ, 2010.- 348с.
37. «Стратегія інноваційного розвитку України» 2012-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів
38. Сучасні моделі професійної освіти і навчання в країнах Європейського Союзу: порівняльний досвід: монографія/В.О. Радкевич, Л.П. Пуховська, О.В. Бородієнко, О.П. Радкевич, Н.В. Базелюк, Н.М. Корчинська, С.О. Леу, В.В. Артемчук; за заг. Ред. В.О. Радкевич - Київ: ІПТО НАПН України. 2018.-223с.
39. Управління людськими ресурсами (термінологічний словник): Навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів/ За ред. Г.В. Щокіна, О.В. Антонюка, М.Ф. Головатого.- К.: МАУП, 2006.- 496с.
40. Управління трудовим потенціалом: підручник. Васильченко В.С., . А.М., Грішнова О.А., Керб Л.П.- К.: КНЕУ. 2005.-403с.
41. Управління трудовим потенціалом підприємства: монографія. - Дніпропетровськ. «Пороги» - 2007 - 283с.
42. Цілі розвитку Тисячоліття: Україна - 2010. Національна доповідь. [Електронний ресурс] -К.: 2010 - 110с. - Режим доступу: www.undp.org.ua

Інформаційні ресурси:

Закон України «Про професійний розвиток працівників» від 12 січня 2012 р. № 4312-VI
 Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 р. № 322-VIII
 Закон України «Про зайнятість населення» від 5 липня 2012 р. № 5067-VI
 Закон України «Про оплату праці» від 24 березня 1995 р. № 108/95-ВР
 Закон України «Про колективні договори і угоди» від 1 липня 1993 р. № 3356-XII
 Закон України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)» від 3 березня 1998 р. № 137/98-ВР
 Закон України «Про охорону праці» від 14 жовтня 1992 р. № 2694-XII
 Класифікатор професій. Держстандарт України. Затверджено наказом від 28 липня 2010 р. № 327
 Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Затверджено наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 29 грудня 2004 р. № 336